

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Batavia; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Coindre N.V. — Goes

Postrekening Nummer 406040 ten name van
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES
Telefoon 2424

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar
Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent

INHOUD: Hoofdart.: De Kerk in het eindgericht, 3. — Kerk. leven: Aanlokken noch uitlokken. — Buiten de kerk geen zaligheid. — Pastorale. — Op verstrooidenreis. — Nog eens: de I.G.Z.R. — Samenspreken? — Problemen bij Bijbelvertaling. — Nieuwe bijdrage tot de kennis der Openbaringshistorie. — Op en om 't kerkplein: Blasphemie. —

Pop. Wetensch. Schetsen: Kerk en Koninkrijk Gods, 11. — Pol. en Soc. leven: Is arbeid de Schriftuurlijke grondslag van den eigendom? — Boekbespreking: Een belangwekkend getuigschrift, 2. — Nieuw Zondagsschoolrooster. — Gezinsleven. — Groninger Brieven. — Kerknieuws.

nooit gering denken. Johannes zegt: zij heeft het koningschap over de koningen der aarde. De kerk heeft in haar afval naar aardsche macht gejaagd en die ook gekregen. Wie hebben vandaag in het volkerenleven het heft in handen? — De menachen van de afvallige kerk! De kerk is de groote factor in de wereldpolitiek. Alle koningen der aarde hebben met haar gehoeerd en met haar aangepapt. Alle bewoners der aarde zijn dronken van den wijn harer hoererij, want alle menschen drinken zich een roes aan de Christelijke cultuur, die in werkelijkheid afvallig is. Want U weet wel: het Christendom is in Europa een macht en in Amerika; en we spreken van een Christelijk Europa en een Christelijk Amerika en we zeggen: de heele cultuur is Christelijk. Wie hadden vroeger in Rusland de macht? — De Tsaren. Maar de Grieksch-Katholieke kerk, de hoer, stond erboven. In Spanje: Phillips II, maar de Roomsche-Katholieke kerk erboven. Lodewijk XIV in Frankrijk, maar de hoer stond erboven. In de vorige eeuw hier in Nederland: Willem I, maar de Hervormde kerk, „hoereerde“ met hem. Er is in eeuwen niet geweest een puur wereldsche politiek. De eigenlijke macht lag bij de afvallige kerk, bij de „hoer“.

Waarom ging het in Indië mis? — Omdat we een slechte regeering hadden en omdat de Veiligheidsraad er zich mee bemoeide? — Dat het daar mis ging, daar zat de Roomsche-Katholieke kerk achter; daar zat de Hervormde kerk achter, die o.a. twee dominees naar Amerika stuurde om de politionele actie tegen te werken. Daar zat de Amerikaanse Christenheid achter en de Wereldraad van Kerken. Als het over politieke dingen gaat, dan gebruiken wij politieke benamingen: Joden, Liberalen, Roomschen. Maar U kunt die namen niet bezigen of U hebt in feite een kerkwoord gezegd. De „Jood“, de „vrijzinnige“ en de „Roomsche“, dat is telkens: kinderen van de „hoer“. De afvallige kerk heeft haar hemelsche taak niet verstaan en heeft aardsche macht gezocht. En heel de ellende in Indië en ook in de wereld verder is geboren in de kerk, die „hoer“ was. Zou het Rusland zoo gegaan zijn, als de Griekse kerk niet eeuwen lang gehoeerd had met den tsaar? Zou de ellende in Indië gekomen zijn, als niet de kerken overal overspel hadden gepleegd? Heel de geschiedenis van de wereld, sinds het Romeinsche keizerrijk, is beheerscht door de kerk die afvallig was.

Als vandaag het wereldrijk, de „zevende kop“, gebouwd wordt, dan komt dat op uit de kerk die het verbond met den Heere verbreekt en zich een roes drinkt aan het bloed der getrouwe getuigen. Alle oorlogen, alle revoluties, alle sociale verdrukking, alle gruwelen — ze zijn geboren in en gevoed door de overspelige kerk. Zoo belangrijk is nu het artikel van de ware en de valsche kerk. En zoo noodzakelijk is de reformatie, de wederkeer tot den Heere.

Weet ge, wat ik nooit verstaan kan? Terwijl we dagelijks in heel het leven de verwoesting voor oogen hebben, waarop de valsche kerk de menschen tracteert — een verwoesting waarover iedereen zucht — neemt nog bijna niemand de belijdenis omtrent „ware en valsche kerk“ serieus. Als je maar dierbare woorden zegt over eenheid, en maar sympathieke eenheidsgebaar-tjes maakt — zoo boven de kerkmuren uit, ben je een fijne man. Maar als je belijdenis doet van de kerk, heet je kerkistisch, absolutistisch, extremistisch. Denk eens aan de situatie tusschen ons en de „gebonden“ kerken. De leiding houdt taai vast aan leeruitspraken, die alle beloften en eischen, en daarmee het heele verbond zelf, krachteloos maken.

De groote massa — en dat is misschien nog erger — kan het niets meer schelen, als ze maar rust en eenheid hebben. Er gaan al stemmen op, om maar

De Kerk in het eindgericht (III)

HOOFDARTIKEL

Het merkwaardige is: als Johannes over het beest spreekt, grijpt hij terug op Daniël. Maar als hij over de vrouw spreekt, kijkt U dan maar bij Ezechiël, hoofdstuk 16 en 23: het staat er precies zoo, U moet het maar eens nalezen. Als God Jeruzalem in ballingschap jaagt en ze bestraffen gaat, zegt Hij: Sodom was erg en Samaria was nog een tikje erger, maar Jeruzalem was de ergste hoer, die de wereld heeft gezien. En dat is óók de ontsteltenis van Johannes; die vrouw getooid met het licht van den hemel heeft de glorie van boven ingeruild voor de schatten van beneden. Ze liet het woord los, ofschoon God haar Man was; en omdat ze een slechte vrouw was voor den Heere, werd ze een slechte moeder voor haar kinderen. Johannes ziet haar dronken van het bloed van de heiligen en van de getuigen van Christus. In plaats van haar kinderen op te voeden in den Heere, heeft ze zich eran vergrepen, zoo erg; dat ze stomdronken is van het bloed van haar eigen kinderen.

Dacht U, dat Johannes niet wist wat er gebeurde in zijn dagen? Hij heeft het toch maar gezien, dat de Joden de Christenen vervolgden; in de Joodsche gemeente, de „synagoge des satans“ (Openb. 2:9). — daar hebt ge de vrouw die hoer werd; de kerk die het verbond met den Heere verbrak en daarom haar echte kinderen ging doodden. En ga dan de geschiedenis verder maar door! Wat deed ook de Katholieke kerk? Wat deed de Hervormde kerk? Wat doen de Synodalen? Men kan zeggen: er vloeit geen bloed vandaag. Maar er is een vervolging bitterder dan de dood; en zoo vaak de kerk de tucht misbruikt tegen haar kinderen, zegt God dat ze dronken is van het bloed der heiligen.

Ik zeg niet, dat buiten de Vrijgemaakte kerk niemand zalig wordt. En dat zeg ik er nadrukkelijk bij. Want men maakt van wat ik zoeven zei, zonder blikken of blozen telkens weer, dat de Vrijgemaakte kerk zich tot de alleen zaligmakende proclameert — wat geheel onjuist is. Ik geloof heel goed, dat er Synodalen zalig worden en dat er Hervormden zalig worden. En ik geloof wel, dat er Roomsche-Katholieken zalig worden. Maar dat is de kwestie niet. De kwestie is, of het daar de afvallige kerk is, die de broeders doodt. En dat is niet een ruzietje, maar daar staat de wereld in de laatste dagen van te daveren. Wat zegt het tenslotte, dat ginds nog menschen behouden worden! Vraag liever eens hoeveel miljoenen de Roomsche-Katholieke kerk naar de hel heeft gejaagd — Italië, Frankrijk, Spanje, België — het is allemaal weg en het heele Christelijke leven is daar restloos verloren.

Zijn er Hervormden, die zalig worden? — Goddank ja! Maar hoeveel honderd duizenden heeft die kerk omdat ze afvallig was, in een eeuw hier in Holland laten verongelukken: heele geslachten, die voor 60 jaar orthodox waren, maar „bezwaard“ bleven in de valsche kerk — en ze zijn nu voor Christus onherroepelijk verloren.

Zoo erg is de afval van de kerk! Zoo erg is het, als ze het spel speelt met het verbond en daarom trouweloos wordt tegenover haar eigen kinderen. En

daarom is het niet de vraag, of je zelf nog ergens zalig kunt worden, maar wat wij doen met de generaties die gaan komen.

En ik mag ook hierbij nog wel een punt aanraken, dat er mee in verband staat. Er wordt vandaag in onze kringen wel eens over gesproken: het probleem van de samenwerking. Er is nogal wat over gepreut en ik begrijp dat de menschen er niet direct mee klaar zijn en dat ze bang zijn om een samenwerking, die God niet verbroken wil zien, te verbreken. Maar wat ik niet verstaan kan is, dat men menschen die om Christus' wil geen mogelijkheid tot samenwerking meer zien beschuldigt, alsof zij alles stuk willen maken, en dat men in eigen kring spottende tonen hoort over: eigen kerk, eigen partijtje, eigen krantje enz.

Zoo simpel ligt de kwestie niet. Als het alleen afscheidingswellust is, dan mag het zaakje te gronde gaan. Maar ik zeg erbij: wee de mensch onder ons, die niet beroerd wordt door de grondvragen, die hier liggen. Het feit ligt er toch maar, dat vrijwel alle Christelijke organisaties zich geen steek meer bekommeren over het afhoereeren van den Heere, van Zijn Woord. Men heeft een stelletje mooie theorie'tjes, die men „beginselen“ noemt; maar de trouw aan het verbond wordt eigenlijk nergens meer absoluut genomen en nergens maakt men zich druk over de moorden, die in de kerk gebeuren. En als het verbond des Heeren, en de trouw tegenover de ware kinderen der kerk de menschen niet meer aangrijpt, dan weet ik niet hoe het moet, maar ik weet wel dat daar is de geest der hoererij; en dat daar de samenwerking niet is het betoon der gemeenschap der heiligen van boven uit, maar een „eendracht maakt macht“ in den trant van Babel. En de Bijbel zegt: daar komt een oordeel over. Als het dit was: zij een organisatie — en wij ook één; zij een krantje — en wij ook; als het dus een concurreren was, dan zouden we dezelfde zonden bedrijven. Maar het gaat toch nooit om de organisatie, maar om de menschen te behouden voor Christus Jezus en Zijn toekomst? Alle organisatie is slechts secundair! Het gaat niet om de school, maar om de kinderen. En omdat de zaligheid ermee gemeoid is van generaties en van Nederland, daarom mag geen sterveling over deze dingen luchthartig heenpuppelen, zeker nu niet, nu we de trekken van den zevenden kop al zien.

Want die hoererij is internationaal. Johannes ziet immers de vrouw zitten op zeven koppen en hij zegt: dat zijn de zeven bergen van Rome, het toenmalige centrum van de wereld. Even later zegt hij: ze zit temidden van vele wateren — volken, natien, tongen. De kerk is een internationale macht.

Dat is eigenlijk het verschrikkelijkste en daarom staat hij zoolang er bij stil. Als dat beest in zijn zesden kop doodelijk gewond is geraakt en de kans niet heeft, eeuwen lang, om een wereldeenheid te stichten en dus een politieke internationale macht te creëren, in dien tijd is de kerk de internationale macht en vertoont de kerk met haar valsche eenheid het beeld van Babel. U moet over den afval der kerk

AANLOKKEN NOCH UITLOKKEN

KERKELIJK LEVEN

We vervolgen wat verleden week geschreven werd, thans met de opmerking, dat het een flinke stap in de goede richting wezen zou, als er nu eindelijk eens werd opgehouden met aanlokken zoowel als met uitlokken. Het aanlokken b.v. van de synodocraten, en het uitlokken van ons. Met als correlaat: het zich zoo aanlokkelijk mogelijk maken bij de lieden, die nog altijd elken Zondag zich voorbereiden op een avondmaal, waar geen plaats is voor wie hun zóó toespreekt als b.v. Greijdanus het deed, noch voor een preek, als waarmee b.v. ds H. J. Schilder h.i. de kerk misleidt, en zijn nek verhardt. En met als tweede correlaat: het een beetje uitdagen van de eigen broeders, die men eerst een „boodschap" liet vernemen, en die men straks dwingen wil die boodschap dan maar te vergeten, nu de synodocraten ze van zich afschoven, en dan verder naar allerlei sindsdien bedachte boodschapsjes te luisteren, hen uit hun tent lokkende.

Wat dat aanlokken betreft: is het nu niet een beetje om te huilen, als dominees, die toch maar geschorst zijn (in den Naam des Heeren), maar sinds een paar conferenties hadden met menschen, die ook hún uitwerping sanctioneerden, nu al maanden achtereen, in combinatie met anderen, of op hun eentje, formulietjes ontwerpen over artikel 31 — alsof er niet veel meer in geding was, of over de kinderen, al of niet ergens voor te houden, of over het genadeverbond — dat nooit in geding was als zoodanig, en over hoe-het-nou-net-zou-kunnen, hier en ginder? We hebben formulietjes gehad van Oosterbeek. Formulietjes van Eenigheid des Geloofs. Formulietjes van dr F. L. Bos, aangeprezen door De Roeper. En er is er al weer eentje gelanceerd. Het heeft allemaal ongelooflijk veel papier en tijd en hoofdbrekens gekost; maar er is tot nu toe alleen maar in het eigen huis een geluid als van gebroken glazen gekomen. Nu pas weer kwam er een spikspilinternieuwe formule van ds B. A. Bos; ik las daarvan deze week in twee kerkbodes. Misschien vindt men 't heel slecht, als wij reeds door een verkleinwoordje toonen, ons van die formules weinig aan te trekken. Maar eer men deswege 'n kanonnade tegen ons daarom opent, wou ik vragen: wie in de lieve wereld trekt zich er wél iets van aan? De indianen zelf? Welneen: dan zouden ze niet zoo gauw het thema weer laten rusten. Dan soms „De Strijdende Kerk"? Welneen, die krant scheldt nog eens weer een paar zondebokjes de huid vol, en jukt en passant weer eens, maar verder laat ook dit blad de gebroeders Bos rustig formulies ontwerpen. Geen wonder; want toen ze in dien kring met alle noodige prestigereserves stonden toe te kijken, hoe het ging met de Oosterbeekse formulies, stonden achter de gordijnen de directeurs van De Strijdende Kerk, en vlak naast het gordijn Toornvliet, en heel éentjes ervóór ds Volten. Maar toen van áchter het gordijn waarschuwend gebrómd werd, lieten ze verder de heele formulefabricage in den steek; en ze trekken ook vandaag zich van de nieuwe formule niets aan. Ze trekken ze althans niet aan. Voelt ds Bos niet, dat men confessioneel en kerkrechtelijk nergens ter wereld met koudere oogen hem laat praten dan juist bij de synodocraten? Ja, hij mag natuurlijk binnenkomen, dat mogen we trouwens allemaal, als we maar bukken voor de normgeving die geschied is, en als we maar aanvaarden wat gebeurd is, en wat nóg gebeurt. Kijk, als nu de synodocraten ds Bos ernstig namen, dán zouden ze thans, in steek van Strijdende-Kerk-kolommen te vullen met scheldpartijtjes, à la Volten, tegen de zondebokken, of andere kolommen te vullen met deftige artikelen over alles en nog wat, zich positief hebben beijverd in het wél lezen en geduldig bespreken van b.v. de nieuwste formule van ds B. A. Bos. Maar ook ginds kraait daar geen haan naar. Ze laten hem met dr F. L. Bos rustig formulieren zootveel hij wil; wat hen betreft, mag hij na de — misschien, misschien! — gekloofde haar van dr J. Ridderbos op den leerpunten-haardos van 1944 zootveel haarkloverijen probeeren als hij verkiest, — het houdt hen verder niet bezig, want het eenige is: hoeveel ziertjes worden er niet met ons vrij maar van ons los gemaakt?

toe te treden tot de Hervormde kerk. Hier in Nederland coquetteeren velen al met den Wereldraad van Kerken. En hun zendingskerken in Indië zijn allemaal daarbij aangesloten. Bij een raad van kerken, waarin communisten mee de leiding hebben!

En in deze situatie juichen sommigen onder ons het toe, dat we maar haastig, eventueel langs een „noodweg", met hen weer zouden vereenigen. Maar dan zeg ik: als er dan een nieuwe oorlog komt, dan geen keel opzetten! Als er dan verschrikkingen gebeuren zoals nu in Indië, dan niet meer een grooten mond opzetten over Schermerhorn en Beel, maar doodgevoelen zeggen: hier, die kerk van ons hoereerde ook.

Zoolang men het verbond niet serieus neemt en niet trouw wordt aan den Heere en daarom ook trouw jegens de kinderen van de kerk, zoolang moesten we niet eens over hereeniging meer denken, laat staan praten. De Heere zegt: gaat uit, gaat uit, opdat we aan haar zondigheid geen gemeenschap hebben (18:5).

B. HOLWERDA.

Ja, wat die nieuwe formule betreft: ik ben den tel kwijt. Misschien krijg ik wel een flinke afstraffing: meneer, 't is geen „formule", en ze doet geen formuliedienst. In orde, in orde, bij voorbaat in orde. Maar wat den inhoud betreft: ik lees daar, dat ds Bos ons allemaal aan het solliciteeren wil hebben. We moeten allemaal ons beste beentje voorzetten, en net als Gretl een schoone schort voor doen, duim in den mond, en dan gauw weer eruit, en dan aan Den Haag — want Den Haag is nog niet naar huis toe, en is dat nou niet gelukkig??? — en dan aan Den Haag gaan vragen: wat ze d'r van denken zouden? Als we 't nou eens zóó en zóó zeiden, zou 't dan weer goed kunnen wezen tusschen Hans en Gretl?

Kijk, hiervan zeggen we nu: aanlokken. Niet met dat prachtige lokken, dat de Schrift kent in haar beschrijving zelfs van Goddelijk werk, maar met dat toenaderingsgedoe van eentje, die zich graag aange-naam maakt, maar het niet hardop zeggen wil. Ik laat nu daar, dat die heele formule me verkeerd dunkt; daarover straks een woordje. Op 't oogenblik vraag ik alleen: is nu dáarvoor de strijd gestreden, dat we — ten aanschouwe van de opleggers van 16 leerpunten met profetisch gezag (!) — een formulietje nr x + 1 in elkaar moeten draaien, en vragen: kan 't dan zóó? Op 't oogenblik schrijven alle kranten overzichten over „een halve eeuw": het is ook pas 1950, en als je '50 schrijft, denk je 50 jaar terug. Een ander telt al 50 vooruit: de koude oorlog — zoo las ik zoeven — zal koud blijven, voorspelt iemand, tot minstens 2000. Wel, laat óns ook eens een keertje 50 jaar vooruit en 50 achteruit zien: ik raad een ieder gereformerd mannetje en vrouwtje aan, om in de eerste 50 jaar geen enkel formulietje meer te teekenen boven de drie formulieren, al is 't dingetje ook nóg zoo lief en aardig en rosekleurig en satijnzacht; want dat lijkt mij de les van de 50 achter ons liggende jaren. Toen men, negentien jaren na het uitbreken van de doleantie, van beide kanten met formules is gaan opereeren, in 1905, omdat men niet meer naïef kon wezen, en óók niet recht-door-zee wou gaan, maar tusschen een kool en een geit door probeerde te koekeleeren naar een uitweg uit de impasse, toen ging het mis. Waar moeten we blijven met al die grave formulietjes-met-strikjes? Ds Bos heeft er nu weer eentje in elkaar gezet over de kinderen; maar hij is toch niet vergeten, dat er zestien punten zijn? Hij kan zijn gang gaan, maar ik teeken voorloopig geen één formule. Ik voor mij ben al ruimschoots voorzien: 37 artikelen, en vijf hoofdstukken vóór de Schrift en nog eens extra tegen de remonstranten, en dan nog 52 heele Catechismus-Zondagen. En als iemand soms meent, dat 1905 een belijden is is geweest — deze week schrijft Berkouwer in die richting — dan geloof ik dat hij niet goed weet wat 1905 zelf zegt te wezen, nóch wat het onderscheid is tusschen een belijden en een compromis-formule, die als zoodanig altijd aan 't wankelen slaat, zoodra je op één van de termen nader ingaat. Want een belijden is zelf onhandig; je kunt ze evenwel hanteeren. Een compromis-formule is handig, maar — je kúnt wél iets er mee laten eindigen — een acute ruzie — maar er niets mee beginnen voor een duurzamen vrede.

Dat „aanlokken" lijkt mij te veel op gebedel. Wij moeten nooit om een plaatsje bedelen; we krégen een plaatsje.

En ziet men niet, hoe men, al bedelende om een plaatsje bij anderen, zelf zijn eigen plaats steeds meer kwijt raakt? Is ds B. A. Bos op 't oogenblik niet mijlen ver verwijderd van het prachtig élan, dat hem sierde, toen hij in Assen de deputaten van de uitwerpers dwong, op zijn vragen te antwoorden, vragen, naar den zin der oude formules van 1944? En van zijn uit die dagen stammende brochures? In „De Roeper", aldus schrijft ds J. v. Bruggen, spoort ds B. A. Bos de leden onzer Kerken aan om particulier met leden van de synodocratische kerken te gaan samenspreken. En dit niet om die laatstgenoemden op te wekken zich bij de ware kerk te voegen. Maar om zoo heen te werken naar samensmelting van de Geref. en synodocratische kerken. Dit schijnt ons, zoo zegt ds v. Bruggen, niet goed. Te meer niet, omdat ds Bos wil, dat de resultaten van zulke samensprekingen dan zullen komen bij de Generale Synode van Den Haag, die nog weer zal samenkomen. Moeten wij de zaken der kerkvergadering dáár aan de orde stellen en dáár ter behandeling geven?

Maar we zijn (zoo vervolgt ds v. Bruggen), we zijn geschrokken van wat ds Bos in dit verband verder schrijft. Hij zegt, dat bij de door hem gewilde „particuliere samensprekingen" onzer zijds alle eerstuitten te zetten is, hoe wij de zaken zien, om dan te vragen of voor deze zienswijze in de synodocratische kerken volledige vrijheid wil gegeven worden. Dit noemt hij „beginnen met een positieve opbouw". Het schijnt ons meer een beginnen met loslating van de feiten.

En wat ons nu deed schrikken (nog steeds ds v. Bruggen) is dit. Ds Bos zegt dan, dat wij betreffende het verbond in de huidige moeilijkheden het volgende belijden:

„We hebben te doen met de kinderen der gemeente. Over die geeft Gods Woord ons licht en wij hebben over hen een geloofsoordeel te vellen. Wij hebben hen op een bepaalde wijze te beschouwen en te behandelen. Hiermede zitten we midden in de kwestie. En de vraag is: Hoe we die kinderen te beschouwen en te behandelen hebben.

De Schrift en de Belijdenis zeggen daarvan dat zij, omdat zij begrepen zijn in Gods Verbond en Christus' Kerk, en omdat ook hun de belofte van den Heiligen Geest toekomt, zonder onderscheid geloovig zijn te rekenen tot, te tellen bij, te erkennen als, EVENTUEEL ZELFS te houden voor zulken, in wie de Geest der genade onoverwinnelijk heerscht tot wederbaring, tot geloof, tot bekeeringen eeuwigen leven.

Dit aan den eenen kant. Maar dan moeten we er terstond iets bij zeggen, ook al weer naar de Schrift, nl. dit, dat dit oordeel betreffende de kinderen zich nooit mag losmaken van wat de Schrift zegt, als ze er op wijst, dat niet alles Israël is, wat Israël heet. Aan Gods verkiezing mag niet getornd worden, en Gods vrijmacht mag nimmer aan banden worden gelegd. We moeten er tevens bij zeggen, dat dit oordeel over de kinderen, dat een geloofsoordeel is, geen enkelen regel in zich sluit aangaande den tijd der wedergeboorte.

Tot zoover ds B. A. Bos.

Hiervan zijn we, zoo verklaart ds v. Bruggen, geschrokken. Want we kunnen in deze formule geen verschil ontdekken met de synodale uitspraken. Die spreken ook van „eenerzijds" en „anderzijds" en stellen zoo een zekere tweespalt in het Woord des Heeren. De woorden zijn hier wat anders. Zij zijn hier en daar ook wel wat vaag. Maar hier wordt ook gezegd, dat wij het er voor moeten houden, dat de H. Geest reeds in de kinderen der geloovigen heerscht tot wederbaring enz. Als dit niet beteekent, dat Hij daar zijn werk reeds aanving, weet ik niet wat het wel beteekenen moet. Maar dan zijn we met andere woorden precies bij de synodale uitspraken.

De belijdenis zegt dat onzen kinderen toekomt de BELOFTE van den H. Geest, die het geloof werkt. En zoo zijn ze dan ook te beschouwen en te behandelen als kinderen, die staan onder de belofte en ook onder de daaraan verbondeneisch des verbonds. Maar de belijdenis zegt nergens, dat de H. Geest zijn werk in hen reeds aanving, dat Hij reeds „in hen heerscht".

Ds Bos (daarmee besluit ds v. Bruggen) verzekert de bij herhaling: „ik word nooit weer synodaal"; maar wij moeten ons met deze woorden van hem voor oogen afvragen: hoever is hij er nu nog vandaan?

Tot zoover ds v. Bruggen. Het „aanlokken" is inmiddels al zóóver gegaan, dat Gretl zich heelemaal voegt naar Hans. En om hem niet boos te maken, houdt ze zich maar verder muissil over die honderd één andere punten waarover ze met Hans eerst zoo heftig getwist heeft. Indertijd, toen ze hem nog ernstig nam.

En nu het andere punt. De familie staat een beetje beteutert toe te kijken; maar die wordt dan ook uitgelokt, uit haar tent gelokt. Durft iemand zeggen: zóó niet? Laat men dan antwoorden: ben ik zóó schorsenswaardig?

Een voorbeeld levert dr F. L. Bos. Zijn eigen blad „Kerkpost" vertelt er van. Op 6 Dec. jl. nl. kwam bij den kerkeraad van Vlaardingen een verklaring in van 7 broeders ambtsdragers, waarin zij hun standpunt uiteenzetten ten aanzien van tegen dr B. geuite beschuldigingen met betrekking tot zijn kerkbeschouwing en handelen dienovereenkomstig in het algemeen, en zijn ondertekening van de achtste conclusie van de conferentie van Oosterbeek II in het bijzonder, en vroegen of zij met hun gevoelens en streven in de vrijgemaakte kerk hun ambten konden blijven bedienen, dan wel censurabel werdengerecht.

Men duide het mij niet kwalijk, dat ik van zoo'n vraag niet houd. Ben ik censurabel, zóó, ja of neen? Me dunkt, dat moet een doctor in de theologie zelf bijzonder goed weten. Toen ik zelf op de vijf vragen antwoord gaf, wist ik volstrekt zeker: ik ben niet schorsenswaardig om die antwoorden. Die zijn goed. Ik wist wél, dat men ze als aanleiding voor een schorsing zou nemen. Maar dát lag voor rekening der vragenstellers. Zoo moet ook dr Bos precies weten, wanneer hij wél en niet schorsenswaardig is. Als hij zelf vindt: ja, dan moet hij zoo niet doen. Als hij zelf meent: neen, dan moet hij voortgaan op een z.i. door God hem aangewezen pad. Maar dan moet hij de anderen niet willen dwingen tot een nieuwe binding bóven de reeds bestaande binding der K.O. Daar moet hij bang voor zijn, reeds uit liefde voor de broeders.

En hier raken we het fijne puntje. Ik wil dat be-waren voor de volgende week.

K. S.

Buite

Het lij van art een bee weten. I pretatie we, wilk vergeter Schrift, vandaar zoo er Het 28 wor „de ker zalighei christell mige som va tegenste kerk" e „twee" van die er toch niets, r moet, r Christ- teveren als een niet de dan vo

De m in den zitten i buiten die de eenvou wordt dringt wordt

Ik gr 28 mo tieve k verliez duidelij

In d gold al goeder Het d station zakelij we we ningen

Dat del wa goeder buiten norm, die ald onttrol die las gebrac schat, kanaal Welheid.

wordt, van a bewaa geschl mentes van de der m de dis beide die, g deren tribuo de led dus w

Maa trekki ambte matigs uitdee de ke En er voeder schat, buiten de ser schat.

Tus groote log de tribut sector de di deze :

Eer steld buiter de e kome dat e Vervy